

מחודדים

ת"ר ושינתם שיהיו דברי תורה מחודדים בפ"ך (קידושין ל. 5)

מערכת: 073-249-0403
sikumhadaf12@gmail.com

לע"נ
הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל
נלב"ע כ"ו ניסן תשע"ז

גליון
288

דבר המערכת

שיהיו דברי תורה מחודדים בפ"ך

עם כלות 6 שנים לפטירתו של אבינו

הגה"ח ר' פינחס ב"ר בנימין ביינוש זצ"ל נלב"ע כ"ו ניסן תשע"ז

היומי, ולאטוקי שמעתנתא אליבא דהילכתא. מאמר הגמרא הנ"ל היה נר לרגליו על בסיס מאמר רש"י שם: "חזור עליהם ובדוק בעומקם שאם ישאלך אדם לא תצטרך לגמגם אלא שתוכל לומר מיד..."

הוא גמר אומר לערוך את סיכומי הדף היומי - בפורמט שיתאפשר לבעלי בתים, אברכי כוללים, תלמידי חכמים, בחורי ישיבות, זקנים עם נערים, באופן שכולם יבינו וישנונו את הסיכום בעת שסיימו את מכתם לימודם בדף היומי, ובכך הם יזכרו היטב את אשר רכשו במסגרת הדף היומי. הדבר לא עלה לו בקלות, אבינו זצ"ל נלחם על חייו במשך מספר שנים, ובין טיפול לטיפול בבית חולים הוא ישב וערך את הסיכומים במסירות נפש ממש, כאשר נשאל האם לא עדיף שינוח קצת ויערוך את הסיכומים לאחמ"כ, הוא התנגד בתוקף: לנוח? אחרי 120 ננוח - כעת עלינו לעבוד!.

עם תחילת ההפצה של הסיכומים שלגד עיניכם, הציבור עדיין לא ידע על דבר קיומו של דבר אדיר זה, אך עם הזמן ובחלוף מספר שנים הפריקט תפס תאוצה רבה; כזו, אשר כיום אין בית כנסת ובית מדרש שגילוינו. סיכומי הדף היומי, אינם חלק מהגוף התלמודי לצד כרכי התלמוד בבלי, מדרום ועד צפון, ממטולה ועד אילת לומדים ומשננים את. סיכומי הדף היומי - מחודדים..

כולנו בניו וממשיכים את דרכו וצוואתו - כעת, כאשר אבינו יושב למעלה ונהנה מזיו השכינה, ומתעסק בתורה בישיבה של מעלה, אנו בטוחים שהוא רווח נחת רוח מלראות כיצד מפעל חייו לא מפסיק אפילו לרגע, נעזור להפיץ הלאה את סיכומיו, ונקדיש את לימודינו בימים אלו לעילו נשמתו הטהורה שיגן וימליץ טוב בעדינו. ונזכה גם אנו ליציאת מצרים הפרטית כנאמר: 'פִּימִי צִאתָךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאנוּ נִפְלְאוֹת'.

"תנו רבנן ושינתם שיהיו דברי תורה מחודדים בפ"ך שאם ישאל לך אדם דבר אל תגמגם ותאמר לו אלא אמור לו מיד" [קידושין ל ע"א]

השבוע ימלאו 6 שנים לפטירתו של מו"ל מערכת סיכומי הדף היומי מחודדים,, אבינו הגה"ח רבי פינחס ב"ר בנימין ביינוש רוזנבוים זצ"ל; תלמיד חכם אשר קיים את הכתוב. ובתורתו יהגה יומם ולילה, מתמיד עצום שהגה בתורה ובחסידות מתוך מסירות נפש, איש אשר רוח אלוקים בו, מבקש, גדול בעבודת ה', שכל ימי חייו היו בלתי לה, לבדו.

קצרה היריעה להכיל ולהקיא את מסכת חייו של אבינו זצ"ל, אשר הלך באמת עם קונו, התאבק בעפר צדיקים וגאונים, אשר קנה מהם תורה וחכמה שאותן העניק בחום ובאהבה למאות ואלפי תלמידיו אשר שתו בצמא את דבריו; תפילתו אשר היתה כמונה מעות לפני ה', היתה למחזה לפני סובביו אשר היו משתאים ומשתוממים בפרט בשנות חוליו, כאשר ר, פינחס היה מתגבר כארי ומתפלל לאיטו בקצב שלו; כביכול אין שום דבר העומד כרגע מולו, רק הוא וקונו.

מעבר לעובדה שאבינו זצ"ל היה מרביץ תורה ומשפיע בישיבה, אשר שם העמיד תלמידים הרבה החבים לו את חובתם הרוחנית לדורות, הוא היה מתעסק רבות בשנותיו האחרונות להפצת סיכומים שכתב בדם ובזיע על הדף היומי, אותם הפיץ מע"ג גיליונות. מחודדים, כאשר ראות עיניכם למישרין. הוא הגבר אשר ראה את בעלי הבתים שלומדים בשיעורי תורה כסדרן, אך אינם יוצאים עם תלמודם בידם, כאשר מידי יום לומדים עוד דף ועוד דף אף בסופו של דבר לא מצליח לזכור בע"פ את מה שלמדו.

דבר אחד היה מול עיניו של אבינו זצ"ל בשנותיו האחרונות - שלומדי הדף היומי יזכרו היטב את מה שהם רכשו וקנו בקנין התורה בעת לומד את הדף

סוטה דף ט"ז. יום ה' פרשת שמיני כ"ב ניסן תשפ"ג

דף ט"ז - ע"א

קרב הקומץ שירייה נאכלים, לרבי חנינא - משתשלוט בו האור ואפילו מעט, לרבי יוחנן - משתצית האור ברובו.

רשאים הכהנים ליתן לתוך השיריים יין ושמן ודבש, שנאמר במתנות כהונה 'למשחה' - לשון גדולה, כדרך שהמלכים אוכלים, אך אסורים להחמיץ השיריים, שנאמר 'לא תאפה חמץ, חלקם' - אפילו חלקם של כהנים.

כל המנחות טעונות שמן ולבונה, מנחת חוטא - אף שאינה טעונה שמן ולבונה באה מחיטים ומהסולת. מנחת העומר - אף שבאה משעורים, טעונה שמן ולבונה ובאה גרש. אבל של סוטה אינה טעונה שמן ולבונה ובאה משעורים ומהקמח.

באמת היה צריך מנחת חוטא להיות טעון שמן ולבונה, וחטאת חלב נסכים, שלא יהא חוטא נשכר - אלא פטרתו התורה כדי שלא יהא קרבנו מהודר,

גליון זה מוקדש לזכרון פולחן של אבינו מייסד סיכומי הדף היומי 'מחודדים' הגה"ח שמו מפאריס רבי פינחס זצ"ל בן הר"ח בנימין ביינוש רוזנבוים זצ"ל נלב"ע כ"ו ניסן תשע"ז ת. ש. כ. ה.

ולכן חטאת ואשם מצורע טעונים נסכים לפי שאין באים על חטא, ואף שנגעים באים מחמת חטאים - כבר נתכפר ע"י הנגע, והקרובן בא להתיר לקדשים. לרבי אלעזר הקפר חטאת נזיר היא חטאת חוטא - שציער עצמו מן היין, ולכן אינה טעונה נסכים (מבואר שאף נזיר טהור נקרא חוטא אך בכמה מקומות מבואר שרק נזיר טמא נקרא חוטא).

מנחת סוטה באה מן השעורים שהם מאכל בהמה - לרבן גמליאל: לפי שהאכילו מעדני עולם, לחכמים - לפי שמעשיה מעשה בהמה.

דף ט"ז - ע"ב

משנה. הכהן מביא כוס חרס לתת לתוכה מים, לרבי ישמעאל חדשה הייתה, שנאמר במצורע 'ושחט את הציפור האחת אל כלי חרש על מים חיים' - הכלי כמים חיים, שלא נעשה בהם מלאכה (אף שמי כיוור הם, גם אם קידש בהם ידיו - הדחת ידים אינה נחשבת מלאכה) ולומדים סוטה ממצורע - להוי אמינא: מגזירה שווה (גז"ש) שאינה מופנה כל עיקר לרבי ישמעאל למידיים ומשיבים לרבי יהודה אין למידיים כל עיקר, למסקנא: נאמר בסוטה 'ולקח הכהן מים קדושים בכלי חרש', ולא 'כלי חרש', משמע כלי שאמרתו כבר.

מי כיוור - לרבי ישמעאל מי מעיין, לחכמים משאר מימות הם.

הושחרו פני כלי חרס על ידי האור - פסול אף לחכמים, שלומדים כלי סוטה ממי סוטה שלא נשתנה (אסמכתא היא, שהפסול הוא רק מדרבנן, שהרי לחכמים כשרים במי מקווה והם כשרים בשינוי מראה).

איבעיא: הושחר פני כלי חרס, והחזירם לכבשן האש ונתלבן - אם כשרים, או כיון שנדחו נדחו.

עץ ארז ואזוב ושני תולעת שנתקעם במשא - פסולים, ואין מועיל לחזור וליישרם, משום שהתקלפה קליפתם (אבל מלאכה אינה פוסלת בהם, בתוספתא מבואר שמלאכה פוסלת).

הכהן נותן לתוך הכלי חרס מים מן הכיור, לת"ק: חצי לוג, לרבי יהודה: רביעית, כשם שרבי יהודה ממעט בכתב כך ממעט במים.
נכנס להיכל ופונה לימינו - שכל פינות שאתה פונה לא יהיו אלא דרך ימין.
מקום היה ניכר ברצפת ההיכל אמה על אמה, וטבלה של שיש וטבעת קבועה בה, מגביהה ונוטל עפר מתחתיה; שיעור שיראה וניכר על המים ולא יבלע בהם.

ז'מל העפר אשר יהיה בקרקע המשכן - לאיסי בן מנחם: יש שם קרקע יקח משם ולא מבחוץ, אין שם - אין צריך לחפור בקרדומות, אלא יתקן מבחוץ ויכניס. לת"ק: כיון שלא נאמר 'מקרקע המשכן יקח', אין צריך להניח על קרקע ההיכל אלא יתקן בחוץ ויכניס. לאיסי בן יהודה: 'קרקע' - להביא קרקע (שילה נוב וגבעון ו) בית עולמים (שהוצרך ריבוי מאחר שנקרא 'מקדש', ובפסוק נאמר 'משכן' רש"י גרס רק בית עולמים ששילה אין צריך ריבוי שהרי משכן היה וננוב וגבעון אין משקים סוטות משום שאין מקריבים שם חובת יחיד שאין להם זמן. ו"ל שאיסי בן יהודה סובר שכל הקרב באהל מועד קרב בבמת ציבור, ול"ל גם ביהמ"ק נקרא משכן אלא שצריך ריבוי משום שנאמר קרקע ושם היה ריצפה.)

סוטה דף ט"ז. יום ו' פרשת שמייני - כ"ג ניסן תשפ"ג

דף ט"ז - ע"א

כיסוי הדם שנאמר שיש לעשותו בעפר - לבית הלל אפר קרוי עפר, לבית שמאי אינו נקרא עפר, אלא עפר שריפה, ואינו כשר לכיסוי.

איבעיא כשאין עפר בקרקע המשכן האם לשיטת בית הלל אי אפשר לטול אפר, כיון שנאמר 'בקרקע המשכן', או שאפשר, שהפסוק בא לדרשה (כ"ל דף ט"ז):

רבי ישמעאל אמר: בג' מקומות הלכה למשה מסיני עוקרת הפסוק - בכיסוי הדם נאמר 'עפר' והלכה בכל דבר המגדל צמחים. באיסור תגלחת נזיר נאמר 'תער לא יעבור על ראשו', והלכה בכל דבר. בכתבת גט נאמר 'ספר כריתות', והלכה בכל דבר.

בתגלחת שניה של מצורע (ביום השביעי לספרו) נאמר 'והיה ביום השביעי יגלח את כל שערו את ראשו ואת זקנו ואת גבות עיניו ואת כל שערו יגלח' - רבי ישמעאל דרש 'כלל ופרט וכלל' שאין אתה דן אלא כעין הפרט - מפורש מקום כינוס שער ונראה, ריבה שיער רגליים ומיעט שיער בית השחי וכל הגוף. רבי עקיבא דרש 'ריבוי מיעוט וריבוי וריבה הכל, ומיעט דבר אחד - שיער שבתוך החוטם, ושאר כל הגוף מגלח כתגלחת הראשונה של מצורע.

דף ט"ז - ע"ב

ברייתא: אין שם עפר - מביא רקבובית ירק ונותנו על קרקע המשכן והמקום מקדשו, ונותנו בתוך המים, ואין ראייה שגם אפר כשר, שדווקא ירק הוא בכלל עפר.

שלשה צריכים שיארו - עפר סוטה במים, אפר פרה במים, ורוק יבמה לעיני הדיינים. לרבי ישמעאל אף דם ציפור של מצורע צריך שיהא ניכר במים, שנאמר 'וטבל... בדם... על מים', והיינו מים שדם ציפור ניכר בהם, והוא רביעית (שרק בזה ניכר ממשות דם אבל מראה דם ניכר אף בהרבה יותר וחכמים חולקים שלכתחילה מביא חצי לוג אך אינו רוצה יכול להביא רביעית), ששיערו חכמים בציפור דרוו, שאף הגדולה ביותר אינה מדחה רביעית מים, ואף הקטנה ביותר אין רביעית מים מדחים דמה.

הקדים בסיטע עפר למים - לחכמים - פסול, שנאמר 'ונתן (העפר) אל המים'. לרבי שמעון - כשר, מגזירה שווה לאפר פרה, ושם נאמר 'ונתן עליו מים חיים אל כלי' - 'עליו' משמע אפר קודם, 'אל כלי' משמע מים קודם, רצה זה קודם ורצה זה קודם (אך לומדים מסוטה שלכתחילה ייתן מים קודם). לחכמים גם בפרה דווקא מים קודם, שבכל מקום מכשיר למעלה, וכן כאן עפר המכשיר למעלה.

יום שב"ק פרשת שמייני - כ"ד ניסן תשפ"ג

דף י"ז - ע"א

וכתב את האלות האלה הכהן בספר:

משנה. לרבי מאיר: 'אלות' אלות ממש - 'יתן ה' אותך... ובאו המים... ה' של 'האלות' לרבות קללות האבות מחמת ברכות - 'ואם לא שכב...'. ואף שבכל מקום סובר רבי מאיר שאין אומרים מכלל לאו אתה שומע הן - האומר 'ואם לא שטיית טומאה תחת אישך הנקי' נדרש - אם נטמאת חנקי. 'אלה' - למעט אלות שבמשנה תורה, ה' של 'האלה' - למעט צוואות (והשביעי הכהן) וקבלות (אמן). לרבי יוסי: משהתחיל לכתוב 'אם לא שכב' לא היה מפסיק עד 'אמן אמן'. שדרש 'את' לרבות צוואות וקבלות.

לרבי יהודה: כותב רק האלות, ש'האלות' - למעט קללות מחמת ברכות, 'האלה' - למעט צוואות וקבלות.

איש ואשה זכו - שכינה ביניהם, לא זכו - אש אוכלתם, ואש של האשה ממחרת לפרוע משל האיש, שאותיות 'אש' מחוברות בלא שם ביניהם.

רמז עפר לסוטה: זכתה - יוצא ממנה בן כאברהם אבינו, שאמר 'אנוכי עפר ואפר', לא זכתה - תחזור לעפרה.

בשכר שאמר אברהם אבינו 'אנוכי עפר ואפר' - זכו בניו למצות אפר פרה ועפר סוטה (אבל עפר כיסוי הדם הוא הכשר מצוה ואין כאן הנאת קיבול שכר).

בשכר שאמר אברהם אבינו 'מחוט ועד שרוך נעל' והבריח עצמו מגזל - זכו בניו לחוט על חטאת הדומה לכיסא הכבוד, ורצועה של תפילין שנאמר בהם 'וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך וירא ממך'.

טעם חוט תכלת בציצית - שתכלת דומה לים, וים דומה לרקיע, ורקיע דומה לכיסא הכבוד. שכל המקיים מצות ציצית כאילו הקביל פני השכינה.

דף י"ז - ע"ב

משנה. אינו כותב על הלוח של עץ, או נייר של עשבים, או עור שאינו מעובד, אלא על מגילה של קלף, שנאמר 'בספר' (וגט נכתב על כל דבר אף שנאמר 'ספר') - שדורשים כלל ופרט וכלל, או משום שנאמר 'וכתב' שני פעמים.

ירושלמי: א. אין כותבים פרשת סוטה על עור בהמה טמאה, שמה תאמר 'איני שותה' ונמצא השם גנוז על עור בהמה טמאה ב. רבי הסתפק אם מגילת סוטה מטמא את הידיים ככתבי הקודש, לרבי יוסי אינה מטמאה, שניתנה למחיקה ואין בה קדושה).

אינו כותב בקומוס ובקנקנותם, ולא בכל דבר הרושם, אלא בדיו, שנאמר 'ומחה' - כתב שיכול להימחות (ולא במי פירות משום שנאמר וכתב).

מגילת סוטה שנכתבה בלילה - פסולה, מגזירה שווה למשפט (לתוס' גלמוד מדיני נפשות וא"כ תחילת הדין וסופו צריך שיהיה ביום. ומרש"י משמע שהוא כמשפט ירושה וכדיני ממונות שגמר דין כשר בלילה).

כתבה למפרע פסולה, ואפילו רק חלק ממנה, שנאמר 'וכתב האלות האלה' - כפי שהם סודרים בפרשה.

כתבה קודם שתקבל עליה שבועה - פסולה, שנאמר 'השביעי', ואחר כך 'וכתב' (ובירושלמי מחלוקת אם כותב קודם או משיביע קודם).

כתבה איגרת בלי שרטוט - פסולה, שנאמר 'בספר', והלכה למשה מסיני שהספרים צריכים שרטוט. (ואמנם בלי זה אסור לכתוב ג' תיבות מפסוק בלי שרטוט ומה שתמלין אין משרטטים הוא מהלכה למשה מסיני. ומה שכותבים שלא לשם פסוק א"צ שרטוט, אמנם מ'ספר' לומדים שאם כתבה בלי שרטוט המגילה פסולה ולא היו המים בודקים. ויש לעיין אם מועיל שרטוט אחר כתיבה).

סוטה דף י"ח. יום א' פרשת שמייני - כ"ה ניסן תשפ"ג

דף י"ח - ע"א

כתב מגילת סוטה על שני דפים כספר תורה הנכתב עמודים עמודים - פסולה (באופן שמעורים התיבות זה בזה אינה פסולה, ורק אם ניתן לחתוך לשני דפים פסולה. וקרן פרה פסולה לשופר משום שני שופרות אף שהגלדים מחוברים - משום שדרכו להוסיף בכל שנה וכמביא משופר אחר ומדבקו.

שתי מגילות שלימות שמחכם בכוס, וכן הנותן לאשה ב' גיטין - פסול, משום שנאמר 'ספר' ולא שני ספרים).

כתב אות אחת ומחקה במים, אות אחת ומחקה, עד שהשלים כולה - פסולה, שנאמר 'ועשה לה הכהן את כל התורה הזאת'.

איבעיא: כתב שתי מגילות לשתי סוטות, ומחקן בכוס אחת - אם כשרה, משום שנכתבה לשמה, או פסולה משום שצריך גם מחיקה לשמה. ואם נאמר שצריך גם מחיקה לשמה - מחכם בשתי כוסות ועירב, האם צריך שכל אחת תשתה מחיקת מגילתה. אם תאמר שצריך - חזר וחילק, האם אומרים יש ברירה וכל אחת שותה שלה, או לא.

איבעיא: השקה בסיב או שפופרת - האם דרך שתיה בכך.

איבעיא: נשפך חלק מהמים, האם די בשייריים.

שני שבועות האמורות בסוטה: לר' זירא אמר רב - אחת קודם שנמחקה המגילה, ואחת לאחר מחיקה. לרבא - אחת שבועה שיש עמה אלה, ואחת שבועה שאין עמה אלה, שבועה שיש עמה אלה - לרב עמרם אמר רב: משביעני עליך שלא נטמאת, ושם נטמאת יבואו ביך. לרבא: משביעני עליך שאם נטמאת יבואו ביך, שצריך שבועה של אלה. לרב אשי: משביעני עליך שלא נטמאת, ואם נטמאת יבואו ביך, שצריך שבועה על האשה ועל חלות האלה.

דף י"ח - ע"ב

משנה. 'ואמרה האשה אמן אמן' - א. אמן על האלה אמן על השבועה. ב. אמן מאיש זה אמן מאיש אחר. ג. אמן שלא שטיית נשואה, ומגלגלים עליה שבועה שלא שטיית ארוסה ושומרת יבם אם הייתה יבמה וכנסה. ד. אמן שלא נטמאתי, ואם נטמאתי יבואו בי. לרבי מאיר: אמן שלא נטמאתי ושלא אטמא תחתך מאישות זו, אבל אין מתנה עמה על קודם שנתארסה, ולא על אחר שתתגרש ונטמאת דרך זנות והחזירה.

שומרת יבם שזינתה - לרב המנונא: אסורה ליבמה, אף לחכמים הסוברים שקידושין תופסים בחייבי לאוין (שנאמר 'לא תהיה אשת המת החוצה לאיש זר' - לא תהא בה היה לזר). וראייתו ממשנתנו שמשביעים הסוטה שלא שטיית שומרת יבם, הרי שנאסרת עליו כאשת איש שזינתה. למערבא: אין הלכה כדבריו (אך במקומות אחרים מוכח שהלכה כרב המנונא), ומשנתנו כרבי עקיבא שאין קידושין תופסים בחייבי לאוין, שדינם כערוה.

מתנה על נישואין הראשונים, וכן יבם על נשואי אחיו, כפי ששינונו 'זה הכלל, כל שתבעו ולא תהא אסורה לו לא היה מתנה עמה', אבל ביאות הנ"ל אוסרות אותה לעלו עליה.

לרבי מאיר שיקול להתנות עליה שלא תטמא לאחר מכן - לכשתטמא, היו המים בודקים ויחלה.

לרבי מאיר שיקול גם להתנות על העתיד - מתנה גם על אם יגרשה ויחזירה ותטמא (ירושלמי: אדם יכול למחול על קינו, ואיבעיא: קינא לה וגירשה והחזירה ונסתרה, האם גירושין כמחילה).

דף י"ט - ע"א

'זאת תורת הקנאות' - 'זאת' מיעוט, 'תורת הקנאות' ריבוי, לכו"ע ממעטים שאין האשה שותה ושונה מבעל ובעל אחד, ולכו"ע מרבים שבשני אנשים ושני בועלים שותה ושונה (וכן מרבים שאם קודם ששתה קינא לה מפלוני ונסתרה, וקינא לה מפלוני ונסתרה, וכן פעמים הרבה - משקה ומביא מנחה אחת בפעם אחת על כולם) . איש אחד ושני בועלים, או ב' אנשים ובעל אחד - 'לת"ק: נתרבו, לחכמים: נתמטעט, לרבי יהודה - איש וירושלמי: אדם יכול למחול על קיבוי, ואיבעיא: קינא לה וגירשה והחזירה ונסתרה, האם גירושין כמחילה אחד ושני בועלים נתמטעט, שכיון שקינא לה כבר ונמצאת נקיה נראה שהתכווין להקניטה, אבל שתי אנשים ובעל אחד נתרבה.

הדרן עלך פרק היה מביא
פרק שלישי - היה נוטל

משנה . הבעל נוטל את מנחתה מתוך כפיפה מצרית, ונותנה לתוך כלי שרת ונותן על ידיה (ומה שאמרו בירושלמי שהכהן נוטל מיד האשה ונותנה בכלי שרת - באמת הנותנה בכלי שרת כשרה בזר, אלא שמצוה על הכהן ליטול מיד האשה, וכיון שנטלה הניחה בכלי שרת). 'לקח הכהן מיד האשה' - לומדים בגזירה שווה מהאמור בתנופת חזה ושוק ואימורי שלמים 'דיין תביאנה' - מה בסוטה כהן מניף אף בשלמים כן, ומה בשלמים בעלים מניפים אף בסוטה כן, שכהן מניח ידו תחת ידה ומניף (ע"י כהן זקן, או אפילו ילד - שאין יצר הרע לשעה, אך אין להניח ביניהם מפה משום חציצה. סוטה גידמת - לירושלמי: שני חכמים מניפים במקומה, לבבלי: כיון שאינה יכולה להניף אינה שותה). הגיש הכהן את המנחה לקרן מערבית דרומית, קמץ, והקטיר הקומץ, והשאר נאכל לכהנים.

נאמר 'והשקה' ג' פעמים, א' - אחר מחיקת המגילה קודם הקרבת המנחה, ב' - 'והקטיר המזבחה, ואחר ישקה את האשה את המים', ואח"כ נאמר פעם ג' - 'והשקה'.

לחכמים: כיון שפעם הראשונה נכתבה קודם הקרבה כוונת הכתוב שמשקה ואח"כ מקריב, שמקרא האמור ראשון אינו דרשה אלא לגופו, ומה שנאמר אחר הקטרה 'ואחר ישקה' - 'אחר' היינו אחרי מחיקה גמורה של המגילה, שלא ישקה כל עוד רישומו ניכר. 'והשקה' ג' - שאם נמחקה מגילה ואומרת איני שותה, פותחים פיה ומשקים אותה בעל כרחיה (חייב שריפה בבית דין מחלוקת כיצד פותחים פיה, לחכמים ע"י כריכת סודרים סביב צווארו ומשיכתם, ולרבי יהודה ע"י צבת. ואכן לכו"ע ע"י צבת, שרק שם סוברים חכמים שכיון ששריפה חמורה מחנקה, מקריבים מיתתו ע"י חנק וגמר מיתתו בשריפה משום ואהבת לרעך כמוך, אבל כאן אין לקרב מיתתה. ואחר פתיחת פיה בצבת אמר רבי יהודה שנותנים כלבוס בפיה שלא תסגור).

לרבי שמעון: כיון שנאמר 'ואחר ישקה' היינו לאחר כל המעשים האמורים למעלה, שג' דברים מעכבים ההשקאה: הקרבת הקומץ, מחיקת המגילה - שלא יאה רישומו ניכר, וקבלת השבועה (מיותר הוא, שאף כתיבת המגילה אינה כשרה קודם קבלת השבועה). 'והשקה' האמור תחילה לפני הקרבת המנחה - שאם השקה ואח"כ הקריב כשרה. 'והשקה' ג' - שאם נמחקה המגילה אחר הקרבת המנחה, ואמרה 'איני שותה' פותחים פיה ומשקים אותה בעל כרחיה.

לרבי עקיבא: 'ואחר ישקה' - אחר הקרבת המנחה וקרבי שמעון, אבל 'והשקה' האמור תחילה לפני הקרבת המנחה אינו בא להכשיר ההשקאה בדיעבד קודם הקטרת המנחה, אלא בא ללמד שאם טעו הכהנים ומחיקו המגילה לפני הקרבת המנחה שלא כדוין, אף באופן זה אם אמרה 'איני שותה' פותחים פיה ומשקים אותה בעל כרחיה.

מגילת סוטה שכתבה קודם שתקבל עליה שבועה - לא עשה ולא כלום. אמרה 'איני שותה': לרבי עקיבא אם אינה רותתת - אין משקים אותה אפילו נמחקה המגילה, שוודאי טמאה היא. אם רואים שהיא רותתת - משקים אותה בעל כרחיה, ונחלקו בדעתו אם היינו משמנחקה המגילה או רק משקרב הקומץ (לרבינו חננאל: נחלקו בדעת רבי עקיבא אם סובר חכמים, שמשקה קודם הקטרת המנחה, או כדעת רבי שמעון שקודם מקטיר).

דף כ' - ע"א

איבעיא: אמרה 'איני שותה' ואינה רותתת, וחזרה ואמרה 'שותה אני' - אם אומרים כיון שכבר אמרה 'איני שותה' הרי זו כאומרת 'טמאה אני' ואינה יכולה לחזור בה, או כיון שחזרה לומר 'שותה אני' גילתה דעתה שמה שאמרה 'איני שותה' היה משום פחד.

צריך שיתן דבר מר בתוך המים - שנאמר 'ונתן אל מי המרים', שיהיו מרים קודם מחיקה.

משנה . עד שלא נמחקה המגילה אמרה 'איני שותה' - מגילתה נגנזת בצדי (בצירי וכן הוא בירושלמי, כדי לשחקה) ההיכל, ומנחתה נשרפת על בית הדשן בעזרה, ששם שורפים פסולי קדשים שמחיצתם לפני מן הקלעים, הואיל ונתקדש בכלי שרת.

נמחקה המגילה ואמרה 'טמאה אני' - המים נשפכים (כלול קטן שהיה בהיכל. ואין מנגבים בהם הטיט), ומנחתה נשרפת על בית הדשן. אמרה 'איני שותה' - פותחים פיה ומשקים אותה על כרחיה, שאם טהורה היא ומחמת פחדה אמרה כן (ירושלמי: לפי שגורמה לשם שימחקה, לבית שמאי אפילו נמחקה אות אחת, לבית הלל דווקא שנמחקה שתי אותיות).

אינה מספיקה לשתות - עד שפניה מוריקות, ועיניה בולטות, וגידים שבלחייה נופחים, ונראית כמלאה גידים, וגם בשרה נעשית שורות נפוחות.

והם אומרים: הוציאנה, שלא תטמא העזרה, שאם תפרוס נדה מצערה הבא פתאום.

אם יש לה זכות תולה, לתנא דמתניתין - יש זכות תולה שנה ב' או ג' שנים, שהקב"ה מאריך זמן עד ג' שנים, זכר לדבר: 'כה אמר ה' על שלשה פשעי אדום' (לירושלמי: יש זכות תולה שנה - מנבוכדנצר, ב' שנים - מאמנון, ג' - מאחאב).

לרבי אבא יוסי בן חנן - ג' חדשים, כדי הכרת העובר, שדרש 'ונקתה' ע"י זכות כדי 'ונקע זרע' - כשיעור זרעו של העובר ניכר.

לר"א בן יצחק איש כפר דרום - ט' חדשים, שלומדים 'ונזרעה זרע' מהאמור 'זרע יעבדנו יסופר' - הראוי לחיות ולבא לידי סיפור שבחו של מקום.

לבן עזאי חייב אדם ללמד תורה לבתו - שאם תשתה תדע שהזכות תולה לה. לרבי אליעזר המלמד בתו תורה כמלמדה תפלות.

רבי יהושע אומר: רוצה אשה בקב ותפלות, מתשעה קבים ופרישות.

חסיד שוטה ורשע ערום ואשה פרושה ומכות פרושים (-המכה עצמו בכתלים להראות שהוא עניו וצנוע) - הרי אלו מבלי עולם.

רבי מאיר בתחילה בא ללמוד מרבי עקיבא, ולא יכול היה לעמוד על טעמיו, הלך ללמוד אצל רבי ישמעאל משניות סתומות, וחזר ללמוד אצל רבי עקיבא טעמי המשנה.

רבי מאיר היה סופר והיה מטיל קנקנתום בתוך הדיו, ולא אמר לו רבי עקיבא כלום, ורבי ישמעאל אמר לו: הוי זהיר במלאכתך שהיא מלאכת שמים, ואם תחסיר אות אחת, כגון א' מ'ה' אלוקיתם אמת', או תייתר אות אחת, כגון 'בראשית בראו', נמצאת מחריב כל העולם. והשיבו: בקי אני בחסירות וותירות, ואפילו לרוב שימחוק תג דלית' ויעשה רי"ש (ב'שמע ישראל... אחד) אין לי לחוש, מפני שאני מטיל קנקנתום לתוך הדיו ואינו נמחק לגמרי. אמר לו רבי ישמעאל: וכי מטילים קנקנתום לתוך הדיו, והלא פרשת סוטה אינו נכתבת אלא בכתב שיכול למחות. ויש מחליפים 'רבי ישמעאל' עם 'רבי עקיבא'.

דף כ' - ע"ב

מגילת סוטה שנכתבה לשם סוטה אחת - לתנא דמתניתין אינה כשרה לסוטה אחרת, שצריך כתיבה לשמה, שנאמר 'ועשה לה הכהן' - 'לה' לשמה, לרבי אחי בר יאשיה כשרה, ש'ועשה לה' היינו מחיקה, שהיא צריכה להיות לשמה.

מטילים קנקנתום לתוך הדיו, לרבי ישמעאל (או לרבי עקיבא, ככ"ל ע"א) ולרבי יהודה בשם רבי מאיר: בפרשת סוטה שבספר תורה לא יטיל, שסוברים שמוחקים לה מספר תורה (דווקא אם נכתבה אותה פרשה לאחר שקבלה עליה שבועה שהרי אם נכתבה קודם קבלת שבועה לא עשה ולא כלום, ואע"פ שהסופר לא נתכוין לשם סוטה אלא לשם ס"ת. וגם בזמן הזה אין מטילין קנקנתום לדיו שבפרשת סוטה, שכיון שאפשר למחוק לה מס"ת הרי מכך שנאמר 'ומחה' למדים שלעולם יש לכתוב פרשה זו בכתב שיכול למחות). לרבי יעקב בשם רבי מאיר: בספר תורה מותר, ורק במגילת סוטה שבמקדש לא יטיל, שסובר שאין מוחקים לסוטה מפרשה שבספר תורה.

מחלוקת התנאים אם מוחקים לסוטה מתוך ספר תורה - לרבי ירמיה: נחלקו במחלוקת התנאים אם צריך כתיבה לשמה.

לרב פפא: גם הסובר שמוחקים מס"ת אפשר שסובר שאם נכתבה לשם רחל ניתק את המגילה מכל הגשמים, ורק ספר תורה שנכתב בסתם כשר לכולם.

לרב נחמן בר יצחק: גם הסובר שמגילתה כשירה לסוטה אחרת אפשר שמודה שאין מוחקים מספר תורה, שרק מגילה שנכתבה לשם אלות כשרה, ולא ספר תורה שכותבים אותו להתלמד.

מת וטמא מת מותרים להיכנס למחנה לזיה - שנאמר 'ויקח משה את עצמות יוסף עמו', ומשה היה במחנה לזיה.

חרדה מסלקת דמים, ודווקא דאגה שאינה באה פתאום, אבל הבאה פתאום פותחת המקור (לבית שמאי גם פחד מלאך המוות גורם פתיחת המקור, ולכן כל הגשמים מתות נדות, אבל בית הלל חולקים, שכיון שפחד זה בא בשעת יציאת הנפש אינו גורם פתיחה).

דף כ"א - ע"א

כ' כי נר מצוה ותורה אור' - מה נר אינו מגין אלא לפי שעה אף מצוה כן, מה אור מאיר לעולם אף תורה כן. לרבי יוסף: מצוה - מגינה מייסורים אפילו בשעה שאינו עוסק בה, ומצילה מיצר הרע רק בשעה שעוסק בה, תורה מגינה ומצילה בין בשעה שעוסק בה בין בשעה שאינו עוסק בה. לרבא: מצוה - בין שעוסק בה ובין כשאינו עוסק בה מגינה מייסורים ואינה מצילה מיצר הרע, תורה - בשעה שעוסק בה מגינה ומצילה, כשאינו עוסק בה מגינה ואינה מצילה.

'בהתהלךך תנחה אותך בשכבך תשמור עליך והקיצות היא תשיחך' - תורה תנחה אותך בעולם הזה, 'בשכבך' - תשמור עליך אחר מיתה, 'והקיצות היא תשיחך' - לעתיד לבא תליץ בעדך את זכותך.

משל למהלך באישיו לילה ואפילה, שמתירא מן הקוצים ומן הפחתים ומן הברקנים ומחיה רעה ומן הליסטים, ואינו יודע באיזו דרך מהלך. נזדמנה לו אבוקה של אור - ניצל מן הקוצים ומן הפחתים ומן הברקנים (-זכה לקיים מצוה, ניצל ממקצת פורענות), ועדיין מתירא מחיה רעה וליסטים ואינו יודע באיזה דרך מהלך. כיון ששעוטה עמוד השחר ניצל (-זכה לתורה ניצל מחטא וייסורים), ועדיין אינו יודע באיזו דרך מהלך, הגיע לפרשת דרכים ניצל מכולם.

מה היא פרשת דרכים: לרב חסדא - תלמיד חכם ביום המיתה, שכיון שלא פירש מתורה עד יום מותו ניצל מכולם.

לרב נחמן בר יצחק - תלמיד חכם שזכה ליראת חטא אחר שזכה לתורה,

